

der ligger bagved enhver Prisregulering og altid har gjort det, rent bortset fra det socialpolitiske Moment, at den bedste Maade, man kan beskytte Ejendomsretten paa, er ved at hindre dens Misbrug. I den Tanke har jeg en saa udmærket konservativ Forgænger som Ørsted. Jeg tror oven i Købet, han blev frifundet ved Rigsretten. Han var altsaa en saa konservativ Mand, at han kom for Rigsretten. Endvidere den store Reventlow, Bondens Frigører, der sagde: Handelen skal være fri, men med den Grænse, at Befolkningen skal kunne leve.

Selvfølgelig har der været begaaet mange Fejl. Jeg mener imidlertid, at man kan prisregulere. Man siger ganske vist, at Efterspørgsel og Tilbud kan gøre det hele. Jeg vil dertil svare, at vi paa mange Maader blander os i Efterspørgsel og Tilbud. Hver Gang Finansministeren kommer med sine ækle Skatter, blander vi os i Tilbud og Efterspørgsel, og hver Gang et monopolistisk Selskab bestemmer, hvem der maa faa Varen, og indskrænker sin Produktion, blander det sig i Tilbud og Efterspørgsel. De Herrer vil have set det saa mange Gange, at jeg ikke behøver at sige mere herom. Det mest vellykkede har faktisk været, hvor vi har haft Rationering og Maksimalpris sammen. Jeg vil tilstaa, at hvor der ikke har været Varer nok, og vi ikke har rationeret, fordelt Varerne, har en Maksimalpris i 9 af 10 Tilfælde ført til, at Varen er forsvundet — det indrømmer jeg, for det er sandt — alene af den Grund, at naar der er for lidt af en Vare, og vi ikke rationer den, har de faa Penge nok til at købe den. Her er det sket med en Masse Varer. I Norge er det endnu værre. Dør er der to Priser, en Maksimalpris, hvortil man intet kan faa, og en uendelig høj Smugpris, hvortil de velhavende kan faa, hvad de vil have. Med Hensyn til Luksusvarer synes jeg ogsaa, vort Princip har været det rigtige. Vi har haft Luksusvarer, som der ikke var nok af, og hvis Pris af sig selv vilde ryge helt op til Loftet. Saa har vi med Rigsdagens Tilslutning gennemført den Regel at lægge en Skat paa disse Varer. Men selvfølgelig er det vanskeligt, først og fremmest at dække Hul-erne. De Herrer ved f. Eks. fra Regu-

leringen med Hensyn til Mælk, Smør, Ost og Fløde, at hvis man glemmer den ene Vare, bliver den anden for lønnende, og naar den anden bliver mere lønnende, finder man straks, at den ene ikke længere er lønnende. Vi har undertiden glemt et Led paa Vejen fra Raavare til færdig Vare. Det er sket, at vi har ladet et eller andet Hul staa aabent eller ikke er kommet hurtigt nok, og saa er der selvfølgelig sket Uregelmæssigheder. Vi ser det den Dag i Dag i Landbruget, hvor den ene Produktion faktisk er knyttet til den anden i den Forstand, at der er Samproduktion af Korn og Kreaturer. Glemmer vi et Punkt, og Prisen faar Lov til at stige, kommer Landbruget straks og peger paa det Sted, hvor den ikke er steget, fordi der har været fastsat en bestemt Pris, og siger: Dette er ikke lønnende, og naar en Landmand siger: Dette er ikke lønnende, mener han Alvor for os andre. Det samme er Tilfældet f. Eks. med det Lovforslag, vi behandlede i Dag om Smørpriserne. Priserne paa Roer, Halm og Hø skal i Virkeligheden sættes efter Kreaturpriserne — selv har disse Varer ingen Værdi —, men naar Kreaturpriserne er ret høje, hedder det straks, hvis man skal bruge disse Varer til anden Anvendelse, eller man skal opsætte en Kalkule, at de skal beregnes efter en lignende Pris pr. Foderenhed som den, hvortil vi beregner Korn. Jeg har set Eksempler paa Kalkule indenfor Landbruget, hvor man oven i Købet har villet drage de høje Gaardpriser med som Omkostninger. Det er et af de Punkter, hvor vi er kommet til at gribe fejl, og dog vil jeg have Lov til at sige, at Danmark er det Land, der med Hensyn til Fødevarer har grebet mindst fejl, men det er ganske vist ogsaa det Land, som har haft flest Fødevarer.

Den bedste og mest effektive Form for Prisregulering havde været en Eksportafgift: at lave en Sluse mellem Udlandets høje Prisniveau og vort ved Hjælp af Afgift af Eksporten. Da jeg foreslog dette første Gang, i 1914, sagde P. Th. Nielsen til mig, at jeg vilde øjensynlig plyndre Landbruget, og Hr. Foss brugte det værste Ord, han kender; han sagde: Professorvisdom! Der var kun et fornuftigt Menneske, som forstod Tanken; det var